

Sygn. akt I ACa 1125/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA – Robert Obrębski

Sędzia SA – Edyta Mroczek

Sędzia SO del. – Ewa Harasimiuk /spr./

Protokolant – st. sekr. sąd. Katarzyna Foltak

po rozpoznaniu w dniu 19 czerwca 2013 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. w W.

przeciwko (...) Komitetowi Pomocy (...) w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 11 lipca 2012 r. sygn. akt I C 742/11

1. oddala apelację,

2. nie obciąża pozwanego kosztami procesu w postępowaniu apelacyjnym.

I A Ca 1125/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 11 lipca 2012 r. Sąd Okręgowy w Warszawie uchylił nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie wydany w sprawie I Nc 10849/09 w całości (pkt. I) zasądził na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. od (...) Komitetu Pomocy (...) z siedzibą w W. kwotę 18 997,29 zł. z ustawowymi odsetkami: od kwoty 2 643,95 zł. od dnia 21 lipca 2010 r., od kwoty 1023,33 zł. od dnia 21 lipca 2010 r. od kwoty 1944,47 zł. od dnia 23 sierpnia 2011 r., od kwoty 1963,17 zł. od dnia 28 września 2011 r., od kwoty 1260,41 zł. od dnia 25 grudnia 2009 r. i od kwoty 10 161,74 zł. od dnia 24 grudnia 2010 r. – do dnia zapłaty (pkt. II), oraz kwotę 4390 zł. tytułem zwrotu kosztów procesu, oraz po rozpoznaniu sprawy I C 81/11 (I Nc 12259/10) zasądził na rzecz (...) Sp. z o.o. w W. od (...) Komitetu Pomocy (...) z siedzibą w W. kwotę 30 572,33 zł. z ustawowymi odsetkami: od kwoty 1 843,26 zł. od dnia 26 listopada 2010 r., od kwoty 12 248 zł. od dnia 26 listopada 2010 r. do dnia zapłaty, od kwoty 12 318,07 zł. od dnia 24 grudnia 2010 r. do dnia zapłaty, od kwoty 1 623,60 zł. z ustawowymi odsetkami 23 marca 2011 r., od kwoty 301,35 zł. od 23 marca 2011 r. – do dnia zapłaty (pkt. I), a także kwoty: 459,21 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 10 sierpnia 2010 r. do dnia zapłaty, 459,21 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 10 sierpnia 2010 r. do dnia zapłaty, 459,21 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 26 sierpnia 2010 r. do dnia zapłaty, 459,21 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 26 sierpnia 2010 r. do dnia zapłaty, 459,21 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 26 sierpnia 2010 r. do dnia zapłaty, 459,21 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 23 sierpnia 2010 r. do dnia zapłaty (pkt. II), w pozostałym zakresie

umorzył postępowanie i zasądził od pozwanego (...) Komitetu Pomocy (...) z siedzibą w W. na rzecz (...) Sp. z o.o. w W. kwotę 4 640 zł. tytułem zwrotu kosztów procesu.

Podstawą powyższego rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu Okręgowego:

Pomiędzy stronami (...) Sp. z o.o. w W. jako wynajmującym oraz (...) Komitetem Pomocy (...) z siedzibą w W. (dalej (...)) zostały zawarte dwie umowy najmu pomieszczeń w budynku przy ul. (...) w W. w dniach: 1 sierpnia 2001 roku oraz 1 lipca 2002 roku. W ramach tych umów najemca zobowiązany był do uiszczania czynszu najmu w kwocie 30 zł/m² do 10 dnia każdego miesiąca z góry na konto wynajmującego lub w jego kasie, oraz świadczenia dodatkowe w postaci opłat za energię ciepłą, za wodę, za energię elektryczną, za windę, za wywóz śmieci, za użytkowanie linii telefonicznych oraz podatek od nieruchomości, proporcjonalnie do zajmowanych pomieszczeń. W przypadku uchybienia terminowi płatności z tytułu czynszu i w/w opłat najemca zobowiązał się do uiszczania odsetek ustawowych za każdy dzień opóźnienia. W umowach postanowiono, że ich warunki mogą być zmieniane wyłącznie w formie pisemnej za zgodą obu stron, a także, że wynajmujący może rozwiązać umowę bez zachowania okresu wypowiedzenia m.in. z powodu zwłoki w płaceniu czynszu i świadczeń przekraczającej datę płatności o 30 dni.

Najemca nie regulował należności w terminie. W związku z tym 22 grudnia 2008 r. strony podpisały ugodę, w której uregulowały zasady spłaty zaległości w 6 ratach. Strony ugody ustaliły, iż najemca zapłaci wynajmującemu V ratę należności w kwocie 12 200 zł. do dnia 30 kwietnia 2009 r., a VI ratę w kwocie 49 624,46 zł. do dnia 30 maja 2009 r. Wynajmujący oświadczył w ugodzie, że w przypadku terminowej spłaty kwoty wynikającej z ugody odstępuje od dochodzenia odsetek z tytułu zwłoki w zapłacie. W ramach ugody pozwany zobowiązał się do terminowego regulowania bieżących opłat w kwotach wskazanych w fakturach, o ile pisemnie strony nie postanowią inaczej. Pozwany (...) z siedzibą w W. zapłacił V ratę z w/w ugody 21 grudnia 2010 r. – z ponad półrocznym opóźnieniem, przy czym powód w chwili wnoszenia pozwu w sprawie I Nc 10849/09 nie wiedział o tej zapłacie. W dniu 14 kwietnia 2010 r. pozwany zapłacił powodowi kwotę 12 000 zł. z ugody, w dniu 5 października kwotę 2010 r. kwotę 12 932,97 zł., w dniu 17 grudnia 2010 r. kwotę 12 345,79 zł. oraz 23 grudnia 2010 r. kwotę 12 345,70 zł. Odsetki ustawowe od nieterminowej spłaty rat z ugody za okres od 30 kwietnia 2009 r. do 30 maja 2009 r. liczone od kwot poszczególnych rat do kolejnych wpłat wynoszą 10 161,74 zł.

Za kolejne okresy rozliczeniowe pozwany również płacił wynajmującemu ze znacznym opóźnieniem. Wynajmujący doręczył (...) w W. następujące faktury: nr (...) na kwotę 11 981 zł. z dnia 15.10.2009 r. – wymagalna 23.10.2009 r., zapłacona 20.07.2010 r. (należne odsetki w kwocie: 1023,55 zł.); nr (...) na kwotę 12 330,50 zł. z dnia 18.11.2009 r. wymagalna 26.11.2009 r., zapłacona 20.07.2010 r. (należne odsetki w kwocie 2 643,95 zł.); nr (...) na kwotę 12 051,84 zł. z dnia 19.05.2010 r. – wymagalna 27.05.2010 r., zapłacona 22.08.2011 r. (należne odsetki w kwocie 1 944,47 zł.), nr (...) na kwotę 11 956,56 zł. z dnia 16.06.2010 r. – wymagalna 24.06.2010 r., zapłacona 27.09.2011 r. (należne odsetki w kwocie 1 963,17 zł.)

Za dalsze okresy korzystania przez (...) w W. z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. wystawił kolejne faktury: nr (...) na kwotę 2 231,11 zł. z 18.11.2010 r., wymagalna 26.11.2010 r., niezapłacona, nr (...) na kwotę 12 248 zł. z 18.11.2010 r., wymagalna 26.11.2010 r., zapłacona 8.12.2011 r. (należne odsetki w kwocie 1 648,95 zł.), nr (...) na kwotę 12 318,07 zł. z dnia 16.12.2010 r., wymagalna 24.12.2010 r. w pełni zapłacona 8.12.2011 r. (należne odsetki w kwocie 1 658,38 zł.), nr (...) na kwotę 2 238,05 zł. z dnia 16.12.2010 r., wymagalna 24.12.2010 r., zapłacona co do kwoty 650,56 zł. 8.12.2011 r., (należne odsetki wynoszą 81,10 zł.), nr (...) na kwotę 12 473,63 zł. z dnia 15.03.2011 r., wymagalna 23.03.2011 r., zapłacona co do kwoty 10 850,03 zł. przelewem z 9.01.2012 r., zadłużenie 1 623,60 zł.; nr (...) na kwotę 2 300,41 zł. z dnia 15.03.2011 r. – wymagalna 23.03.2011 r., zapłacona w części przelewem z 9.01.2012 r. co do kwoty 1999,06 zł., zadłużenie 301,35 zł. Ogółem zadłużenie 30 572,33 zł.

Sąd Okręgowy dokonał ustaleń faktycznych na podstawie umów najmu i ugody niekwestionowanych przez żadną ze stron procesu, oraz faktur, złożonych przez powoda które Sąd uznał za wiarygodny dowód w sprawie.

W ocenie Sądu Okręgowego obydwie powództwa były uzasadnione w całości. Poza sporem był fakt zawarcia przez strony umowy najmu pomieszczeń w budynku przy ulicy (...) w W. oraz ugody z 22.12.2008 r. Bezsporna zatem w

ocenie Sądu Okręgowego była zasada odpowiedzialności pozwanego. Spór obejmował natomiast wysokość należnych opłat, przy czym w sprawie I Nc 10849/09 doszło do zmiany powództwa, co której pozwany twierdził, że jest niedopuszczalna.

Sąd Okręgowy powołał się na dyspozycję art. 495 § 2 k.p.c. w brzmieniu sprzed zmiany, która weszła w życie z dniem 3 maja 2012 r., który stanowił, iż w toku postępowania nie można występować z nowymi roszczeniami zamiast lub obok dotychczasowych, jednakże w razie zmiany okoliczności powód może żądać zamiast pierwotnego przedmiotu sporu jego wartości lub innego przedmiotu, a w sprawach o świadczenia powtarzające się może nadto rozszerzyć żądanie pozwu o świadczenia za dalsze okresy. Konkludując, w ocenie Sądu Okręgowego mając na uwadze fakt, iż w sprawie I Nc 10849/09 przedmiotem żądania było świadczenie wynikające w ogólności z łączącej strony umowy najmu, które to świadczenia mają niewątpliwie charakter świadczeń powtarzających się dopuszczalne było dokonanie takich zmian przedmiotowych powództwa, jakich dokonał powód w sprawie. Był on bowiem uprawniony do dochodzenia dalszych należnych mu świadczeń, a cofnięcie pierwotnego żądania wynikało tylko i wyłącznie z faktu uiszczenia kwot objętych pozwem przez pozwanego po wniesieniu pozwu. Gdyby pozwany nie zapłacił – nie byłoby żadnych wątpliwości, iż powód mógłby rozszerzyć żądanie o dalsze okresy. Niezłożenie oświadczenia o cofnięciu pozwu w tym zakresie mogłoby narazić powoda na oddalenie powództwa.

Według ustaleń Sądu Okręgowego zgodnie z umowami łączącymi strony wszelkie ich zmiany wymagały zachowania formy pisemnej (§§ 8 umów). Istotną modyfikacją, spełniającą wymogi określone w w/w zapisach umowy było zawarcie przez strony ugody z dnia 22 grudnia 2008 r., w której strony zgodnie ustaliły, że najemna zobowiązany jest na bieżąco regulować opłaty w kwotach wskazanych w fakturach, o ile pisemnie strony nie ustają inaczej (§ 2 ugody). Do dalszych pisemnych zmian w zakresie regulowania opłat nie doszło. W tej sytuacji Sąd Okręgowy uznał, że powód był uprawniony do wystawiania faktur obejmujących należności w nich wskazane, a wynikające z zawartych umów najmu, a obowiązkiem pozwanego było ich terminowe regulowanie. Regulując faktury z opóźnieniem, czy też w innych kwotach niż wynikające z tych dokumentów, pozwany popadał w opóźnienie, które z mocy §§ 3 umów i § 2 ugody skutkowało możliwością domagania się przez powoda odsetek ustawowych.

Sąd Okręgowy ocenił, iż powód prawidłowo zarachował wpłaty pozwanego na należności wynikające z faktur i zasądził dochodzone przez powoda kwoty – jak w wyroku. W pozostałym zakresie postępowanie zostało umorzone na podstawie art. 203 k.p.c. w zw. z art. 355 § 1 k.p.c. – wobec częściowego cofnięcia pozwu. O kosztach w pierwszej ze spraw Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., natomiast w drugiej ze spraw na podstawie art. 98 k.p.c., 99 k.p.c. i 108 k.p.c. (k. 481, 482 uzasadnienie).

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożył pozwany, zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 11 lipca 2012 r. w całości.

Jako wartość przedmiotu zaskarżenia została przez pozwanego wskazana kwota 52 325 złotych

Pozwany zarzucił zaskarżonemu wyrokowi:

- naruszenie prawa materialnego – art. 451 § 1 k.c. poprzez niezaliczenie dokonanych przez pozwanego wpłat na poczet należności wynikających z faktur powoda o numerach: (...), (...), (...), (...), (...) oraz (...) stosownie do wskazania pozwanego;

- naruszenie prawa materialnego – art. 659 § 1 k.c. poprzez uznanie, że pozwany nie spełnił świadczenia nie dokonując uiszczenia na rzecz powoda należności zasądzonych wyrokiem, w szczególności wynikających z faktur powoda o numerach (...), (...), (...), (...), (...) oraz (...);

oraz naruszenie prawa procesowego:

- przepisu art. 328 § 2 k.p.c., mogące mieć wpływ na treść wyroku polegające na sprzeczności treści wyroku w części dotyczącej sprawy oznaczonej pierwotnie sygnaturą akt I Nc 12259/10 w punkcie I z uzasadnieniem wyroku w części

ustaleń stanu faktycznego (str. 6 i 7) poprzez przyjęcie w wyroku, że tytułem zapłaty (tak wynika z wysokości i dat od których naliczono odsetki ustawowe) są należności wynikające z faktur powoda (...), (...), (...), (...), (...), (...), oraz w uzasadnieniu – że należności te zostały zapłacone powodowi przez pozwanego;

- przepisu art. 203 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie dokonane przez powoda w piśmie procesowym z dnia 25 czerwca 2012 r. cofnięcia pozwu w sprawie oznaczonej pierwotnie pod sygnaturą akt I Nc 12259/10 w zakresie należności określonym w piśmie procesowym powoda z dnia 30 maja 2012 r., na stronie 4 jakich dotyczyła (...), na co na rozprawie 27 czerwca 2012 r. pozwany wyraził zgodę;

- przepisu art. 236 k.p.c., mogące mieć wpływ na treść wyroku polegające na niewydaniu postanowienia w przedmiocie dopuszczenia lub niedopuszczenia dowodu z zeznań świadka oraz opinii biegłego z zakresu rachunkowości, mających ustalić wysokość opłat dokonanych przez pozwanego oraz sposobu ich zarachowania w aspekcie dyspozycji pozwanego i faktycznych czynności powoda;

- przepisu art. 227 k.p.c. w zw. z art. 233 § 2 k.p.c. poprzez dowolną ocenę materiału dowodowego i pominięcie wniosków dowodowych mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, w szczególności dowodu z zeznań świadka oraz opinii biegłego z zakresu rachunkowości, mających ustalić wysokość opłat dokonanych przez pozwanego oraz sposobu ich zarachowania w aspekcie dyspozycji pozwanego i faktycznych czynności powoda;

- przepisu art. 130(2) k.p.c. poprzez niezwrócenie pism procesowych powoda wniesionych przez adwokata w sprawie o sygnaturze akt I Nc 10849/09, rozszerzającego powództwo o kwotę 41 381,47 zł. oraz z 18 lutego 2011 r. rozszerzającego powództwo o kwotę 60 680,31 zł., które nie zostały należycie opłacone, jako podlegające opłacie w wysokości stosunkowej, obliczonej od wskazanej przez powoda wartości przedmiotu sporu;

Reasumując pozwany zarzucił wyrokowi sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez błędne ustalenie, że pozwany nie uiszczył należności zasądzonych wyrokiem, w szczególności wynikających z faktur (...), a także niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, Sąd I instancji nie wyjaśnił czy i z jakich tytułów pozwany dokonał wpłat, w szczególności nie wyjaśnił należycie kwestii zasadności księgowania i przeksięgowywania wpłat dokonanych przez „powoda” (winno być: „pozwanego”). Sąd Okręgowy nie wyjaśnił, co składa się na zasądzoną wyrokiem kwotę 30 572,33 zł. wskazując wręcz w uzasadnieniu, że stanowiące podstawę żądania pozwu faktury powoda o numerach (...), (...), (...), (...), (...) oraz (...) zostały przez powoda zapłacone (k. 486 – 488).

Zgłaszając powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku, rozstrzygnięcie co do istoty sprawy i oddalenie powództwa w całości, oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania za obie instancje według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania za obie instancje według norm przepisanych. (k. 488 – 489, 513 i n.).

Powód wniósł o oddalenie apelacji w całości i obciążenie pozwanego kosztami postępowania w II instancji, w tym zasądzenie na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego w drugiej instancji według norm przepisanych (k. 506 – 511)

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest nieuzasadniona.

Na wstępie podkreślenia wymaga, iż Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy i przyjął je za własne. Strony łączyły umowy najmu zawarte 1 sierpnia 2001 r. i 1 stycznia 2002 r. Na podstawie tych umów pozwany zobowiązany był do uiszczania do 10 dnia każdego miesiąca z góry czynszu najmu oraz świadczeń dodatkowych w postaci opłat za energię cieplną, za wodę, za energię elektryczną, za windę, za wywóz śmieci, za użytkowanie linii telefonicznych oraz podatek od nieruchomości, proporcjonalnie do zajmowanych

pomieszczeń. (§ 3), a w razie nieprzestrzegania terminu płatności najemca zobowiązany był płacić odsetki ustawowe za zwłokę. Wskazano także, iż wynajmujący jest płatnikiem podatku VAT. W związku ze zmianą przepisów prawa podatkowego najemca został obciążony podatkiem od nieruchomości powiększonym o podatek od towarów i usług (art. 78 dyrektywy 2006/112/WE Rady z dnia 28.11.2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej, a także linia orzecznicza: np. interpretacja indywidualna 1433/NG/GV/443-02/2007/LŚ US Warszawa – Mokotów z dnia 5 marca 2007r., wyrok NSA z dnia 17 września 1997 r. sygn. akt SA/Sz 1210/96). Pismem z 18 sierpnia 2008r., doręczonym najemcy 21 sierpnia 2008 r., poinformowano go, iż opłata z tytułu podatku VAT została doliczona do opłaty z tytułu czynszu. Wyjaśniono przyczyny takiego działania. Uprzednio należność z tytułu podatku od nieruchomości była wykazywana w fakturach jako odrębna pozycja do zapłaty, natomiast w fakturach wystawionych za okres od grudnia 2008 r. nie była już wykazywana jako odrębna pozycja. Jak to zostało ustalone w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie I ACa 206/11 nie doszło do podwyższenia stawki czynszu, a jedynie do przesunięcia jednego ze składników opłat obciążających najemcę do innej pozycji z wykazywanych w fakturach, co nie zwiększyło ogólnej kwoty obciążeń najemcy, do których zobowiązany był na podstawie umów najmu. Wyższa kwota wynikała jedynie z obowiązku obciążenia najemcy podatkiem VAT i nie była związana z wypowiedzeniem wysokości czynszu oraz jego podwyższeniem, a z wejściem w życie nowych przepisów podatkowych. Mimo oddalenia apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 17 grudnia 2010 r. w sprawie I C 560/10 pozwany w dalszym ciągu pozostawał w sporze z wynajmującym co do zasadności doliczania do obciążającego go podatku od nieruchomości stawki podatku VAT. Nie regulował więc należności w wysokościach wynikających z wystawionych faktur, nie regulował ich także terminowo.

W związku z wcześniejszym nieregulowaniem należności w terminie i w pełnej wysokości strony zawarły 22 grudnia 2008 r. ugodę, w której (...) z siedzibą w W. oświadczył, iż na dzień 9 grudnia 2008 r. jego zadłużenie w stosunku do wynajmującego wynosi jako należność główna 109 360,46 zł. plus odsetki z tytułu nieterminowego regulowania zobowiązań w kwocie 4 224,42 zł. (k. 41) dłużnik zobowiązał się do przekazania powodowi w terminie do 31 maja 2008 r. (powinno być do 31 maja 2009 r. – co wynika z dat wymagalności poszczególnych rat) w/w kwotę w następujących ratach:

- I rata w kwocie 10 936,00 zł w dacie zawarcia ugody;
- II rata do 30 stycznia 2009 r. w kwocie 12 200,00 zł.;
- III rata do 28 lutego 2009 r. w kwocie 12 200,00 zł.
- IV rata do 30 marca 2009 r. w kwocie 12 200,00 zł.;
- V rata do 30 kwietnia 2009 r. w kwocie 12 200,00 zł.;
- VI rata do 30 maja 2009 r. w kwocie 49 624,46 zł.,

a powód oświadczył, iż w przypadku terminowej spłaty w/w kwoty odstępuje od dochodzenia odsetek z tytułu zwłoki w zapłacie. Strony ugody postanowiły także, iż niezależnie od wartości wskazanych w ugodzie (...) z siedzibą w W. zobowiązany jest także do terminowego regulowania bieżących opłat w kwotach wskazanych w fakturach, o ile pisemnie strony nie ustalą inaczej. Zgodnie z § 4 ugody traci ona moc w przypadku niedotrzymania przez dłużnika jej postanowień i wierzyciel podejmie kroki prawne przewidziane w celu dochodzenia należności nią objętych, bez kierowania dalszych wezwań.

Z prawidłowych ustaleń Sądu Okręgowego wynika, iż do zapłaty należności z ugody doszło ze znacznym opóźnieniem, w tym w części już po wniesieniu pozwu w sprawie I Nc 10849/09 do Sądu Rejonowego dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie. Z uwagi na niedotrzymywanie przez najemcę terminów zapłaty wynikających zarówno z umów jak i z ugody, wynajmujący w dniu 7 września 2009 r. złożył oświadczenie o rozwiązaniu obu umów najmu z dniem 15 września 2009 r., zgodnie z § 7 tych umów i skierował do najemcy wezwanie do natychmiastowej zapłaty należności z odsetkami. Stąd wynajmujący uprawniony był do naliczenia odsetek za zwłokę, z których zrezygnował jedynie w

przypadku wywiązania się przez najem z warunków umowy, a warunki te niewątpliwie obejmowały także terminy płatności poszczególnych rat. Postępowanie w sprawie I Nc 12259/10 toczące się przed Sądem Rejonowym dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie dotyczyło należności wynikających z faktur za kolejne okresy rozliczeniowe. Postanowieniem z 30 marca 2011 r. Sądu Rejonowego dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie w sprawie I C 81/11 (poprzednia sygnatura: I Nc 12259/10) sprawa ta została połączona do wspólnego rozpoznania ze sprawą I C 1642/10 (poprzednia sygnatura: I Nc 10849/09) (k. 129 akt sprawy I C 81/11). Wobec spełnienia przez pozwanego świadczenia wynikającego z zawartej umowy, oraz częściowego spełnienia świadczenia co do zapłaty należności z faktur wystawionych za dalsze okresy, powód cofnął pozew w tym zakresie (co do kwoty 61 824,46 zł. – ze sprawy I Nc 10849/09, oraz co do kwoty 42 516,88 zł. ze sprawy I Nc 12259/10), wnosząc o zasądzenie kwoty 10 161,74 zł. z tytułu skapitalizowanych odsetek za nieterminowe spełnienie świadczenia, oraz rozszerzył powództwo o dalsze kwoty 60 685,31 zł., 14 890,19 zł., 25 125,25 zł., oraz 1701,04 zł. z tytułu skapitalizowanych odsetek. Postanowieniem z 26 kwietnia 2011 r. uchylono nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 13 stycznia 2010 r. wydany przez Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie w sprawie I Nc 10849/09 i umorzono postępowanie co do kwot 61 824,46 zł. i 42 516,88 zł. (k. 253). Postanowieniem z 30 marca 2011 r. przekazano sprawę do merytorycznego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie (k. 238) powód bowiem domagał się zasądzenia łącznej kwoty 112 563,53 zł. W dalszym toku procesu dochodziło do kolejnych wpłat ze strony pozwanego, co skutkowało cofnięciem pozwu w zakresie spełnionego roszczenia głównego. Powód – wbrew twierdzeniom pozwanego - nie cofał roszczenia o odsetki za opóźnienie w świadczeniu, konsekwentnie domagając się zasądzenia zarówno tych odsetek, jak i należności z faktur w niezaspokojonej części.

Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu Okręgowego, iż zgodnie z dyspozycją art. 495 § 2 k.p.c. w brzmieniu sprzed zmiany która weszła w życie 3.05.2012 r. powód mógł rozszerzać żądanie pozwu o świadczenia za dalsze okresy (świadczenia wynikające z umów najmu i pochodne świadczenia powtarzające się). Za słuszne przyjęto także ustalenie Sądu Okręgowego w Warszawie, iż powód prawidłowo zarachował wpłaty pozwanego. Stąd Sąd Apelacyjny za chybiony uznał zarzut skarżącego naruszenia art. 451 § 1 k.c.

Bez wątplenia kwota wynikająca z umowy zawartej w grudniu 2008 r. została co do należności głównej uregulowana w całości 23 grudnia 2010 r., przy określonym terminie płatności całości należności z umowy do maja 2009 r. (Pozew o te należności wniesiono 23.12.2009 r.). Uregulowano też kwotę 42 506,88 zł wynikającą z dalszych faktur, w jej miejsce powód domagał się zasądzenia kwoty 41 381,47 zł. za okres 15.10.2009 – 19.10.2010 r. w tym kwoty należności głównej 30 651,47 zł. (k. 186 - 195 kopie faktur). Uregulowano też z opóźnieniem należności wynikające z umów za okres do lutego 2010 r. do kwietnia 2010 r. co do których wydano 26 października 2010 r. nakaz z postępowaniu upominawczym (pозew z 28 lipca 2010 r.). W związku z tym powód wystąpił o zasądzenie skapitalizowanych odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczenia (z dalszymi odsetkami ustawowymi dot. faktur: (...), (...), (...), (...), (...)). Powód domagał się także zasądzenia kwoty 10 161,74 zł. tytułem skapitalizowanych odsetek za opóźnienie w świadczeniu należności z umowy zawartej 22 grudnia 2008 r., oraz kwoty 60 689,31 zł z tytułu dalszych faktur (...). Następnie spełniono w części świadczenie główne z faktur (...) – niedopłata z faktur wyniosła 14 890,19 zł., skapitalizowane odsetki 1701,04 zł. Na dzień 29.12.2011 r. powód domagał się zasądzenia kwoty 94 373,70 zł. z odsetkami oraz kwoty 25 937,18 zł. z tytułu skapitalizowanych odsetek. Gdy oddalono apelację w sprawie I C 560/10 do zapłaty pozostawały faktury (...).2010, (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...). Następnie dokonywano sukcesywnie kolejnych wpłat. Wpłaty na poczet faktur (...) (2 231,11 zł. płatnej do 25.11.2010 r.), (...) (12 248,00 zł. płatnej do 25.11.2010 r.), (...) (12 318,07 zł. płatnej do 23.12.2010r.), (...) (2 238,05 zł. płatnej do 23.12.2010 r.) w kwocie 25 216,63 zł. dokonano 8 grudnia 2011 r. (k. 382, niedopłata 3 818,60 zł. plus odsetki za opóźnienie), zaś na poczet m.in. faktur (...) (12 473,63 zł. płatnej do 22.03.2011r.), (...) (2 300,41 zł. płatnej do 22.03.2011 r.) w kwocie 12 849,03 zł. - 9 stycznia 2012 r. (k. 383; niedopłata 1 925,01 zł. oraz odsetki za opóźnienie). Wszystkie te okoliczności zostały uwzględnione przez Sąd Okręgowy, przy czym Sąd ten uznał za prawidłowe księgowania poczynione przez powoda.

Stosownie do brzmienia art. 451 § 1 k.c., dłużnik mający względem tego samego wierzyciela kilka długów tego samego rodzaju może przy spełnieniu świadczenia wskazać, który dług chce zaspokoić. Jednakże to, co przypada na poczet

danego długu, wierzyciel może przede wszystkim zaliczyć na związane z tym długiem zaległe należności uboczne oraz na zalegające świadczenia główne. Sąd Apelacyjny – za Sądem I instancji - podzielił stanowisko powoda, iż zarachowanie wpłat dokonywanych przez pozwanego następowało z uwzględnieniem jego oświadczeń w tym zakresie i w porozumieniu z księgową pozwanego. Jeżeli kwota uiszczona odpowiadała kwotom wskazanych do zarachowania należności w pełni uwzględniano wolę dłużnika. Jeśli nie, dokonywano rozdzielenia kwoty pomiędzy wskazane „tytuły zapłaty” (także należności uboczne). Zdarzały się też „nadpłaty” w stosunku do wskazanych tytułów zapłaty – wówczas wyboru co do sposobu zarachowania dokonywał wierzyciel. Podkreślenia wymaga, iż powód miał prawną możliwość zarachowania tego, co przypada na poczet danego długu (za konkretnie wskazany okres), na związane z tym konkretnym świadczeniem należności uboczne. Judykatura powszechnie przyjmuje, że świadczenie najemcy z tytułu czynszu stanowi świadczenie okresowe, polegające na przekazywaniu określonej kwoty pieniężnej w oznaczonych odstępach czasu. Różni się więc te świadczenia od świadczeń jednorazowych, spełnianych sukcesywnie lub ratalnie tym, że wpłacane okresowo kwoty nie są zaliczane na poczet jednego świadczenia. W przypadku świadczeń okresowych mamy więc do czynienia z wieloma świadczeniami okresowymi, z których każde wymagalne jest w innym terminie, w innym też terminie ulega przedawnieniu. W konsekwencji każde z tych świadczeń stanowi odrębny dług, chociaż jest to dług tego samego rodzaju. Dlatego dłużnik może przy spełnieniu świadczenia wskazać, który dług (czynsz najmu za jaki okres) chce zaspokoić. W ten sposób art. 451 § 1 k.c. znajduje zastosowanie przy świadczeniach okresowych (wyrok SN z dnia 7 stycznia 2009 r., II CSK 409/2008, niepubl.). Dodatkowo w orzecznictwie przyjęto, że ustawowe odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, którego termin był oznaczony, stają się zaległą należnością uboczną w rozumieniu art. 451 § 1 zdanie drugie k.c. bez potrzeby uprzedniego wezwania dłużnika do zapłaty tych odsetek (vide: wyrok SN z dnia 8 marca 2002 r., III CKN 548/2000, Biul. SN 2002, nr 11, s. 11, Głosa 2003, nr 4, s. 48, Jurysta 2003, nr 1, s. 43, M. Praw. 2003, nr 22, s. 1045, M. Praw. 2003, nr 4, s. 171, M. Praw. 2006, nr 2, s. 91, OSNC 2003, nr 5, poz. 60, Pr. Bank. 2003, nr 1, s. 33, Radca Prawny 2003, nr 3, s. 120 z glosą aprobusującą M. Lemkowskiego, M. Praw. 2003, nr 22, s. 1045).

Artykuł 451 § 1 zdanie drugie znajduje zastosowanie również wtedy, gdy spełniający świadczenie ma wobec wierzyciela jeden tylko dług, złożony z należności głównej i odsetek lub podzielony na raty (wyrok SN z dnia 19 listopada 1998 r., III CKN 17/98, niepubl.; wyrok SN z dnia 24 stycznia 2002 r., III CKN 495/2000, OSNC 2002, nr 11, poz. 143 z aprobusującą glosą P. Drapały, PS 2003, nr 11-12, s. 153 i n.). W piśmiennictwie uznano, że racje jurydyczne przemawiające za ochroną pozycji prawnej wierzyciela odnoszą się w równej mierze do sytuacji, w której wierzycielowi przysługuje tylko jedno roszczenie wobec dłużnika (P. Drapała, Głosa do wyroku SN z dnia 24 stycznia 2002 r., III CKN 495/2000, PS 2003, nr 11-12, s. 153 i n.).

Za chybiony należało uznać również zarzut apelacji naruszenia art. 659 § 1 k.c. poprzez uznanie, iż pozwany nie spełnił świadczenia nie dokonując uiszczenia na rzecz powoda należności zasądzonych wyrokiem. Z ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego wprost wynika w jakich kwotach należności z poszczególnych faktur zostały spełnione.

Za nietrafny należało uznać również zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c.

Zgodnie z art. 328 § 2 k.p.c. uzasadnienie wyroku powinno przede wszystkim zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie przedstawienie faktów, które Sąd uznał za udowodnione, dowodów na których się oparł, przyczyn dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej. Musi tu być wskazany tok rozumowania Sądu i to w taki sposób, żeby można było skontrolować słuszność rozumowania i jego zgodność z materiałem dowodowym. Powinno ono zawierać wyjaśnienie podstawy prawnej zapadłego w sprawie rozstrzygnięcia z przytoczeniem przepisów prawa i wskazywać dlaczego dany pogląd prawny Sąd uznaje za trafny i z jakich powodów, a dlaczego odrzucił inne możliwości zakwalifikowania danego stanu faktycznego w odniesieniu do innego przepisu bądź przepisów. Uzasadnienie wyroku ma dać wyczerpującą i logiczną odpowiedź na pytanie dlaczego właśnie taki, a nie inny wyrok został wydany.

Odnosząc się do zarzutów apelacji w tym zakresie, należy stwierdzić, że treść uzasadnienia Sądu I instancji nieznacznie odbiega od normatywnego wzorca.

Podkreślić jednak należy, że Sąd Odwoławczy jest sądem merytorycznym, co oznacza, że zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. mógłby stanowić podstawę apelacji wyłącznie wówczas, gdy wadliwość uzasadnienia skutkowałaby uznaniem, że nie jest możliwe ustalenie na jego podstawie treści przedmiotu wyrokowania i motywów rozstrzygnięcia, z czym jednak nie mamy do czynienia w niniejszej sprawie. Nie każda bowiem niezgodność sporządzonego uzasadnienia z dyrektywami zawartymi art. 328 § 2 k.p.c. może stanowić podstawę podniesienia zarzutu naruszenia tego przepisu, ale tylko braki o charakterze oczywistym albo dotyczące elementów koniecznych, uniemożliwiające całkowicie sądowi drugiej instancji dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził sąd pierwszej instancji do wydania orzeczenia lub w przypadku zastosowania prawa materialnego do niedostatecznie jasno ustalonego stanu faktycznego (por. SN z 16.10.2009 r., I UK 129/09, LEX 558286 i z dnia 20.09.2008 r., II UK 385/07, LEX 741082). Nawet nieprzytoczenie podstawy prawnej rozstrzygnięcia nie uzasadnia samo przez się podstawy zaskarżenia, jeżeli z uzasadnienia wyroku wynika, że sąd zastosował prawidłowo właściwe przepisy prawne (vide: wyrok SN z 19.01.1957 r., 3 CR 187/56, OSPiKA 1957, z. 2, poz. 36, z glosą M. Lisiewskiego). Wbrew zarzutom apelującego analiza uzasadnienia zaskarżonego wyroku pozwala na odtworzenie motywów, jakimi kierował się Sąd Okręgowy wydając zaskarżony wyrok, oraz jakie poczynił ustalenia faktyczne, stanowiące podstawę zastosowania przepisów prawa materialnego, zwłaszcza w kontekście możliwości oceny przez Sąd Apelacyjny materiału źródłowego w postaci faktur i dowodów zapłaty dołączonych do akt sprawy. Niezależnie od zarzutów apelacji, Sąd II instancji jest nie tylko uprawniony, ale również zobowiązany do rozważenia na nowo całego zebranego w sprawie materiału dowodowego i dokonania jego własnej oceny prawnej. Po dokonaniu tej analizy i oceny z całą stanowczością należy uznać, iż nie doszło do zaliczenia przez powoda wpłaty pozwanego na poczet świadczenia już spełnionego – co sugerował apelujący.

Nie było też sytuacji, iż Sąd orzekał o roszczeniu, co do którego miał obowiązek wydania postanowienia o umorzeniu postępowania wobec skutecznego cofnięcia pozwu. Stąd bezzasadny jest także zarzut naruszenia art. 203 k.p.c. w zw. z art. 355 k.p.c.

Przyjmując za trafne zastosowanie przez Sąd Okręgowy art. 495 § 2 k.p.c. w brzmieniu sprzed zmiany która weszła w życie 3.05.2012 r. i uznanie, iż strona powodowa była umocowana do rozszerzania powództwa, gdyż roszczenie dotyczyło świadczeń powtarzających się – niewątpliwie chybiony jest także zarzut naruszenia art. 130(2) § 1 k.p.c., gdyż w niniejszej sprawie zastosowanie miał art. 130(3) § 2 k.p.c.

Co do zarzutów naruszenia przepisu art. 236 k.p.c., oraz art. 227 k.p.c. w zw. z art. 233 § 2 k.p.c., skutkujących sprzecznością istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego materiału dowodowego i błędne ustalenie, że pozwany nie uścił należności zasądzonych wyrokiem, oraz niewyjaśnieniem wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (w szczególności, co składało się na zasądzoną kwotę 30 572,33 zł.) - to również okazały się one nieskuteczne.

W istocie w zarzutach w sprawie I Nc 10849/09 pozwany wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu księgowości (brak tezy dowodowej), oraz dowodu z zeznań w charakterze świadka głównej księgowej Rady Naczelnej (...) H. A., oraz z zeznań strony – Prezesa Zarządu powodowej Spółki ks. M. R. i Sekretarza Generalnego Rady Naczelnej (...) E. K. (również brak tez dowodowych) (k. 50). Powołano się na art. 5 k.c. (k. 50 – 52). W odpowiedzi na zarzuty powód również zgłosił wnioski dowodowe z postaci zeznań świadka i stron (k. 91) na okoliczność współpracy stron, sposobu rozliczania się pozwanego w powodem, wykonania ugody, poprawności naliczania odsetek od zaległych kwot, stanu zadłużenia pozwanej wobec powódki, stosunków pozwanej do długu, kontaktów między stronami w zakresie najmu, jak i rozliczeń (k. 91). W/w wnioski powoda zostały cofnięte (k. 320). Pozwany natomiast swoje wnioski dowodowe podtrzymał (k. 91) Trafnie podnosi w apelacji pozwany, iż Sąd Okręgowy nie podjął decyzji w przedmiocie powyższych wniosków dowodowych – po prostu je pominął.

Sąd Apelacyjny na wstępie zauważa, że stosownie do treści art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Jak podkreśla się w orzecznictwie ocena dowodów pod kątem ich wiarygodności i mocy należy do podstawowych zadań sądu, wyrażających istotę sądenia, czyli rozstrzygnięcia kwestii spornych w warunkach niezawisłości, na podstawie własnego przekonania sędziego przy uwzględnieniu całokształtu zebranego materiału. Sąd dokonuje swobodnej oceny

dowodów, nie jest to jednak ocena dowolna. Granice sędziowskiej oceny dowodów wyznaczają przepisy proceduralne (przepisy k.p.c. o dowodach i postępowaniu dowodowym), reguły logicznego rozumowania oraz zasady doświadczenia życiowego.

Obowiązkiem sądu jest ocena wszystkich przeprowadzonych dowodów z uwzględnieniem wszelkich towarzyszących im okoliczności, które mogą mieć znaczenie dla oceny mocy i wiarygodności tych dowodów. Ocena poszczególnych dowodów nie może ograniczać się tylko do wybranych przesłanek, ale powinna być zestawiona z pozostałymi dowodami naświetlającymi okoliczności sprawy, w szczególności tymi, które czynią to w sposób odmienny. Jeżeli powstaną sprzeczności pomiędzy poszczególnymi dowodami, sąd winien rozważyć, którym dowodom dać wiarę, a przy tej ocenie winien kierować się zasadami logiki i doświadczenia życiowego.

Sąd Okręgowy niewątpliwie prawidłowo zgromadził materiał dowodowy w sprawie, jednakże wyniki tego postępowania nie znalazły w pełni wyrazu w postaci stosownej oceny w uzasadnieniu wyroku. W zakresie oceny materiału dowodowego sprowadziły się one do stwierdzenia, iż ustaleń faktycznych dokonano „na podstawie umów najmu i ugody niekwestionowanych przez żadną ze stron procesu”, oraz że „faktury złożone przez powoda Sąd uznał za wiarygodny dowód w sprawie”. W istocie brak w pisemnym uzasadnieniu wyroku motywów nieuwzględnienia części wniosków dowodowych pozwanego, oraz wskazania dowodów, które są uznane za nieistotne dla merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie. Niewątpliwie podstawą poczynienia ustaleń faktycznych w sprawie były też dowody zapłaty – zlecenia przelewów, oraz zestawienia dotyczące zaksięgowania tychże płatności.

Tym niemniej, zwalczanie ustaleń faktycznych Sądu i związanej z tym oceny materiału dowodowego może następować tylko poprzez argumenty natury jurystycznej, wykazanie, jakie kryteria oceny naruszył Sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności lub mocy dowodowej lub niesłusznie im ją przyznając, apelujący wskazał jakie dowody zostały w jej ocenie pominięte/nierozważone bądź nienależycie rozważone przez Sąd Okręgowy (vide uzasadnienia apelacji).

Wbrew zarzutom apelującego Sąd I instancji starannie zebrał materiał dowodowy i szczegółowo go rozważył, oraz ocenił go w sposób nie naruszający zasady swobodnej oceny dowodów, uwzględniając w ramach tejże oceny zasady logiki i wskazania doświadczenia życiowego. Stosownie do dyspozycji art. 217 § 2 k.p.c. (w brzmieniu obowiązującym w dacie wyroku) Sąd Okręgowy mógł pominąć środki dowodowe, jeżeli okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione lub jeżeli strona powołuje dowody jedynie dla zwłoki. Norma ta koresponduje z treścią art. 227 k.p.c., który stanowi, iż przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Co do wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego, to de facto sprowadzał się on do „stwierdzenia okoliczności faktycznych” – dokonania zestawienia wpłat i zobowiązań (prawidłowości zarachowań) – co jest rachunkiem matematycznym i nie wymaga wiadomości specjalnych. W kontekście powyższego za niezasadny należy uznać zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 227 k.p.c. i art. 236 k.p.c.

Reasumując, w świetle poczynionych ustaleń i zaprezentowanych rozważań, zarzuty naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., i 328 § 2 k.p.c. nie mogły odnieść zamierzonego skutku w zakresie zmiany ustalenia, że świadczenie w zakresie ostatecznie dochodzonym w sprawie nie zostało przez pozwanego spełnione, a zatem zasługuje ono na uwzględnienie zarówno co do zasady jak i co do wysokości.

W świetle prawidłowych pozostałych ustaleń i rozważań Sądu Okręgowego, które Sąd Apelacyjny podziela, najemca miał obowiązek uiszczania czynszu najmu oraz innych wymienionych w umowach świadczeń dodatkowych i nie wywiązywał się z tego obowiązku w należyty sposób. W związku z powyższym wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 11 lipca 2012 r. w zakresie zaskarżonym odpowiada prawu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

O kosztach postępowania orzeczono w oparciu o art. 102 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., uwzględniając sytuację finansową skarżącego oraz rodzaj prowadzonej przez niego działalności, a także okoliczności niniejszej sprawy.